



Győri Ítéltábla

Pf.III.20.222/2019/9/I.



A Győri Ítéltábla a Hidas és Szűcs Ügyvédi Iroda (2800 Tatabánya, Győri út 14. 1/6., képviseli: dr. Szűcs Tamás ügyvéd) által képviselt

.) felperesnek a ügyvéd által képviselt **Cofidis S A Magyarországi Fióktelepe** (1133 Budapest, Váci út 96-98.) alperessel szemben szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Tatabányai Törvényszék előtt folyamatba tett perében Tatabányán, 2019.október 2.napján 6.P.20.295/2017/64.szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 66.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a jogalap tekintetében megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felperes és a Bank Plus Bank Zrt. között 2008. április 16. napján számon létrejött kölcsönszerződés érvénytelen.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása érdekében az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítja.

Mellőzi a perköltségviselésre vonatkozó rendelkezéseket.

A másodfokú eljárásban felmerült perköltséget a felperes javára 50.800,- (Ötvenezer-nyolcszáz) forintban, az alperes javára 38.100,- (Harmincnyolcezer-egyszáz) forintban állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes 2008. április 16. napján 188979 számú, CHF alapú, változó kamatozású kölcsönszerződést kötött az alperes jogelődjével, a Bank Plus Bank Zrt.-vel.

A szerződés alapján az alperes jogelődje 120 hónap futamidőre 2.420.000,-Ft (15.791,56 CHF) kölcsönt nyújtott a felperesnek a forgalmi rendszámú típusú személygépkocsi megvásárlásához.

A szerződés rögzíti a havi törlesztőrészlet összegét forintban és CHF-ben, az első referencia-árfolyamot, a THM, az éves kamatláb és az első irányadó kamatláb értékét is.

[2] A kölcsönszerződés egyedi feltételeinek II. pontja szerint a felperes tudomásul vette és elfogadta, hogy külföldi devizanem választása esetén az árfolyamok változásai miatt a hátralévő tőkeösszeg és a törlesztőrészek változhatnak, és a változások kockázatát magára vállalta.

[3] A felperes a szerződés aláírásával elismerte, hogy az alperes jogelődjének általános szerződési feltételeit (ÁSZF) megismerte, azokat magára nézve kötelezőnek fogadta el, és tudomásul vette, hogy azok a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezik.

[4] Az ÁSZF 8. pontja szerint deviza alapú konstrukció választása esetén a forintban kifejezett tőkeösszeg a szerződés időtartama alatt a forint és a külföldi deviza közti, OTP Bank Nyrt. által havonta meghatározott devizaárfolyam változásoknak megfelelően változik a kölcsönt nyújtó általános szerződési feltételeiben, valamint az üzletszabályzatban rögzítettek szerint.

A forintban kifejezett eredeti tőkeösszeg külföldi devizában meghatározott megfelelője a kölcsönszerződés megkötésének napját megelőző napon érvényes OTP Bank Nyrt. devizavételi árfolyam segítségével kerül meghatározásra, amely árfolyam az ún. első referencia-árfolyam. A szerződés időtartama alatt a forintban kifejezett tőkeösszeg, valamint következésképpen a jövőben esedékes törlesztőrészek a forint és az ügyfél által választott külföldi deviza közti árfolyamváltozásoknak megfelelően újrakonvertálásra kerülnek.

Új referencia-árfolyam kiszámítása esetén a hátralévő tőkeösszeg módosításra kerül a referencia árfolyamok változásai alapján. A hátralévő tőke növekszik a forint leértékelődése esetén és csökken a külföldi devizában szembeni felértékelődése esetén. A fenti módosítás alapján a jövőben esedékes részeket újrakalkulálásra kerülnek egyenlő összegű új részletfizetési kötelezettségre a módosított hátralévő tőke, a szerződéses kamat és a hátralévő futamidő figyelembevételével.

Új tőkeösszeg =
$$\frac{\text{Hátralévő tőkeösszeg a referencia árfolyam kialakulását követő esedékes részlet kifizetése után} \times \text{új referencia árfolyam}}{\text{megelőző referencia árfolyam}}$$

[5] Az ÁSZF 33. pontjában a felperes kijelentette, hogy a kölcsönt nyújtó általános szerződési feltételeit megismerte, annak tartalmáról részletes tájékoztatást kapott és aláírásával elismeri, hogy annak rendelkezéseit elfogadta.

[6] Az alperes jogelődje a szerződést 2009. május 15. napján azonnali hatállyal felmondta.

[7] Az alperes a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) szerinti elszámolást elvégezte, az felülvizsgált.

[8] A felperes módosított keresetében a szerződés érvénytelenségének megállapítását és ítélelőhatályig történő hatályossá nyilvánítását, valamint az alperes 156.333,-Ft megfizetésére kötelezését kérte.

Külön kérte az ÁSZF 33. pontja tisztességtelenségének megállapítását.

[9] Állította, hogy a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII.tv. (rHpt.) 213. § (1) bekezdésének a), b), c), d) és e) pontjaiba ütközik, továbbá az árfolyamváltozás terheinek rá hártására vonatkozó kikötések tisztességtelensége miatt is egészében semmis.

Az ÁSZF 33. pontja álláspontja szerint a 18/1999 (II.5.) Kormányrendelet (Korm. r.) 1. § (1) bekezdésének j) pontjába ütközik, mert a bizonyítási terhet megváltoztatja a fogyasztó hátrányára.

[10] Az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötéssel kapcsolatban előadta, hogy külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült, és a szerződésben sincs részletes, a törlesztőrészletek és a tőke korlátlan, felső határ nélküli növekedésének veszélyére figyelmet felhívó kockázatfeltárás, mert a szerződés és az ÁSZF egyes pontjai még a nyelvtani érthetőség és absztrakció szintjén sem írják le érthetően az árfolyamváltozás hatásait. Sérelmezte, hogy az alperes jogelődje nem hívta fel a figyelmét arra, hogy a szerződéskötéskor már nem volt intervenció sáv, azaz a Magyar Nemzeti Bank (MNB) nem tudta a forint romlását megakadályozni. Azt is állította, a szerződés megkötésekor már várható volt a forint jelentős leértékelődése, de erről az alperes jogelődje nem tájékoztatta.

[11] Arra is hivatkozott, hogy a szerződést csak közvetlenül az aláírását megelőzően volt lehetősége elolvasni, ezért nem állt kellő idő a rendelkezésére ahhoz, hogy megalapozott döntést legyen képes hozni.

[12] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[13] A kockázatfeltárással kapcsolatban elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az árfolyamkockázatról szóló kikötéseket egyedileg megtárgyalták, és a felperesnek fennállt a lehetősége e szerződési feltételek tartalmának befolyásolására. Állította, hogy a felperes ezzel a lehetőséggel élve választott a CHF és a forint alapú kölcsön között.

Előadta továbbá, hogy a felperes a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak és az Európai Bíróság (EuB) C-186/16. és a C-51/17. számú ítéleteiben rögzített tartalmi követelményeknek megfelelő tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról, mert a kölcsönszerződés és az ÁSZF részletesen taglalja, hogy az árfolyamváltozás hogyan hat a tőketartozásra és a törlesztőrészletekre.

Arra is utalt, hogy ha a felperes a szerződésben foglaltakat nem, vagy nem kellő alaposággal tanulmányozta át, akkor a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 4. § (4) bekezdése alapján saját felelősségére magatartására előnyök szerzése végett nem hivatkozhat.

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 159.000,-Ft perköltséget, továbbá az államnak az adóhatóság felhívására 150.282,-Ft elsőfokú eljárási illetéket.

[15] Részletesen kifejtett – és fellebbezés hiányában az ítéletábrá által nem részletezett – indokok alapján alaptalannak ítélte mind a rHpt. 213.§-ára, mind a Korm. r. 1. § (1) bekezdés j) pontjának sérelmére alapított keresetet.

[16] A kockázatfeltáró nyilatkozattal kapcsolatban tényként állapította meg, hogy a felek között fogyasztási (helyesen: fogyasztói) szerződés jött létre, amelynek az árfolyamkockázatról szóló rendelkezéseit a felperessel szerződő fél egyoldalúan, előre meghatározta, ezért azok egyedi megtárgyalására nem került sor. Az a körülmény, hogy a felperes dönthetett volna úgy is, hogy forint kölcsönt vesz igénybe, nem jelent egyedi megtárgyaltságot. A felperesnek ugyanis kizárólag arra volt lehetősége, hogy válasszon a CHF

alapú és a forint alapú kölcsön között, míg az egyedi megtárgyaltság azt jelenti, hogy a fogyasztónak az egyoldalúan, előre meghatározott szerződési feltételek tartalmi befolyásolására van lehetősége.

[17] Idézte a rPtk-nak a perbeli szerződés megkötésekor hatályos 209. § (1) bekezdését és a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatát, és ezek, valamint a rPtk. 203. § (6)-(7) bekezdései és 205. § (3) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy a perbeli konstrukció lényegi – főszolgáltatáshoz tartozó – eleme, az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselése világos, érthető szerződési feltétel volt-e.

[18] A tájékoztatás megfelelése kapcsán az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a felperes számára felismerhetővé vált-e az, hogy árfolyamváltozásra a szerződéses jogviszony fennállása alatt sor kerülhet. Megállapította, hogy a szerződés egyedi feltételei az árfolyamváltozást olyan tényezőként írják le, amellyel a felperesnek számolnia kellett. A tájékoztatásból emellett kitűnik, hogy a változásnak nincs felső határa, mert mind az egyedi, mind az általános feltételek között szereplő tájékoztatás korlát nélkül utal az árfolyamváltozásra és ismerteti annak hatását, és ezek mellett nincs olyan további rendelkezés és nem bizonyított olyan egyéb tájékoztatás, ami szerint a kockázatviselésnek felső határa van. Megállapította továbbá, hogy az árfolyamváltozás gazdasági hatása a szerződésben szintén szerepel, mert tartalmazza a hátralévő tőkeösszeg és a törlesztőrészek árfolyamváltozásból eredő megváltozásának lehetőségét. Emellett az ÁSZF rögzíti, hogy a forint leértékelődése a hátralévő tőke növekedéséhez, míg a forint felértékelődése a hátralévő tőkeösszeg csökkenéséhez vezet.

Utalt arra, hogy az alperesnek nem volt kötelezettsége az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára és valószínűségére nézve tájékoztatást adni, és nem terhelte azon gazdasági folyamatok, illetve közgazdasági törvényszerűségek bemutatásának kötelezettsége sem, amelyek hatással lehettek az árfolyamok alakulására.

Külön kitért arra, hogy a szerződés egyedi részében rögzített nyilatkozatban a felperes magára vállalta külföldi devizanem választása esetén az árfolyamok változásának kockázatát. Ebből is azt a következtetést vonta le, hogy a felperes számára egyértelmű volt, hogy az árfolyamkockázat viselésére ő köteles. Az alperes által elvégzett hitelbírálatot nem tekintette olyan körülménynek, amelyből a felperes arra következtethetett, hogy az árfolyamkockázatot csak a teljesítőképesége határáig kell vállalnia.

[19] Rámutatott, hogy a felperes aláírta a szerződéses okiratokat, ami azt igazolja, hogy ezeket a szerződéskötéskor a rendelkezésére bocsátották. Sem ő, sem a szerződéskötéskor jelen volt Nagy Jánosné tanú nem hivatkozott arra, hogy a rendelkezésre álló idő alatt ne tudta volna áttanulmányozni az iratokat, és jelzéssel sem élt a szerződéskötés során eljáró személy felé azzal kapcsolatban, hogy a szerződést alaposabban tanulmányozni kívánja.

Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a felperes elismerte, volt lehetősége a kölcsönszerződés elolvasására. Ezért a felperest terhelő mulasztásként értékelte, hogy a szerződésben foglaltakat személyes adatainak ellenőrzését meghaladóan nem olvasta el.

[20] A fentiek alapján az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a szerződésben szereplő tájékoztatás mind a magyar jogszabályoknak, mind az EuB ítéleteiben foglaltaknak megfelelt, ezért az árfolyamkockázat viselését kikötő szerződéses rendelkezés a rPtk. 209. §-a alapján nem tisztességtelen.

[21] Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás elégtelensége miatt a szerződés semmisségének megállapítását kérte.

Az ítélet egyéb rendelkezéseit nem támadta.

[22] Másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

[23] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az ő bizonyítási terhévé tette a körültekintő eljárás igazolását, holott a tájékoztatás megfelelése tekintetében az alperest terhelte a bizonyítás. Arra is hivatkozott, hogy a szerződéskötést megelőzően nem kapott szóbeli tájékoztatást, és írásban sem hívták fel a figyelmét az ügyletben rejlő kockázatra.

[24] A világos és érthető tájékoztatás tartalmára vonatkozóan idézte az EuB C-186/16 és C-51/17 számú ítéleteinek megállapításait, valamint a civilisztikai kollégiumvezetők 2016. szeptember 28-i tanácskozásáról készült emlékeztetőt.

[25] Álláspontja szerint az alperesnek tájékoztatnia kellett volna a következő közgazdasági törvényszerűségekről:

- a kamatparitás fogalma és érvényesülésének következményei,
- a jövőbeni árfolyam számításának lehetősége és módszere,
- a CHF/Ft árfolyam alakulásának történelmi trendje az elmúlt 20 évben,
- a deviza és a forint elszámolású kölcsönök eltérő törlesztési karakterisztikája.

[26] Előadta, hogy ezzel szemben a kölcsönszerződés II. pontja és az ÁSZF 8. pontja csak az árfolyam változása esetén a törlesztőrészlet változásáról (nőhet, illetve csökkenhet) ad tájékoztatást, de az nem tűnik ki belőle, hogy a tehernek nincs felső határa és a veszély valós, azaz a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Hangsúlyozta, hogy a szerződés nem említi a külföldi kamatlábak emelkedésének lehetőségét és az árfolyamváltozás működési mechanizmusáról sem ad tájékoztatást. Megismételte, hogy az alperes nem hívta fel a figyelmét arra, hogy az MNB már nem tartotta fenn az ún. intervenció sávot. Arra is kitért, hogy az alperes írásbeli tájékoztatásából hiányzik a figyelemfelhívó jelleg.

[27] Nem vitatta, hogy volt lehetősége áttekinteni a szerződés aláírását megelőzően a szerződéses dokumentációt, de utalt a Kúria konzultatív testületének állásfoglalására, amely szerint az áttekintés elmaradása vagy a nem kellő gondossága esetén sem zárható el a fogyasztó attól a lehetőségtől, hogy a nem megfelelő tájékoztatásra hivatkozzon.

[28] Kérte figyelembe venni a PSZÁF Felügyeleti Tanácsának 9/2006 számú ajánlását is a bankokat terhelő figyelemfelhívásra vonatkozóan.

[29] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[30] Álláspontja szerint hitelt érdemlően bizonyította, hogy a felperes az árfolyamkockázatról írásban, a magyar jogszabályi előírásoknak, a Kúria elvárásainak és az EuB döntéseinek megfelelő, egyértelmű, érthető és világos tájékoztatást kapott, és ennek megtörténtét az aláírásával igazolta. Szóbeli tájékoztatási kötelezettsége pedig nem volt.

A tájékoztatás megfelelésével kapcsolatban külön kitért a kölcsönszerződés egyedi feltételeinek II. és III. pontjában, valamint az ÁSZF 8., 30. és 31. pontjában foglaltakra, idézte

a Kúria konzultációs testületének 2019. június 19-i állásfoglalását, a 6/2013 és 2/2014 PJE határozatokat, az EuB C-51/17 és C-227/218 számú ítéletét, és felhívott egyedi bírósági határozatokat.

[31] Arra is hivatkozott, hogy a felperesnek lehetősége lett volna alaposabban tájékozódni, időt is kérhetett volna, de ezekkel a lehetőségeivel nem élt, ezért megsértette az együttműködési, elvárható gondossági kötelezettségét. Ezért saját felróható magatartására nem hivatkozhat.

[32] A fellebbezés alapos.

[33] Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (rPp.) 253. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően – kizárólag a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között bírálhatta felül, ezért annak a rHpt. 213.§-ára, valamint a Korm. r. 1. § (1) bekezdés j) pontjának sérelmére alapított keresetet elutasító rendelkezéseit nem érintette.

[34] Megállapította, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó tájékoztatás tisztességtelenségére alapított kereset vonatkozásában az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, de döntésével és annak indokaival nem értett egyet.

[35] A rPtk. 205. §-ának (3) bekezdése alapján a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek, és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Fogyasztónak nyújtandó deviza alapú hitel esetén ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a rHpt. a 203. § (6) és (7) bekezdéseiben egyediesítette, amikor a fogyasztóval szerződő pénzügyi intézmény számára kötelezővé tette, hogy a kölcsön deviza alapúságával kapcsolatos kockázatokra a fogyasztó figyelmét ún. kockázatfeltáró nyilatkozattal felhívja.

[36] Azt az alperes sem vitatta, hogy a szerződés megkötésekor külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült. Ilyen – külön – nyilatkozat készítése az állandó bírói gyakorlat szerint azonban nem volt a bank kötelezettsége, és hiánya önmagában nem okozza a kikötés tisztességtelenségét (BDT.2016.3457.).

A kölcsönadó az árfolyamkockázat fennállására és annak az adós fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására vonatkozó tájékoztatását ugyanis egyéb módon (pl. a szerződésbe foglaltan) is megadhatta, és ha ez a tájékoztatás megfelelt az EuB C-26/13, C-186/16, C-51/17 és C-227/18 számú ítéleteiben támasztott követelményeknek, akkor az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés nem tisztességtelen.

A Kúria a 2/2014 PJE határozatában kifejtette, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezése a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, és tisztességtelensége – figyelemmel a rPtk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra – csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető.

[37] A külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiányában tehát az egyedi szerződés és az annak elválaszthatatlan részét képező ÁSZF rendelkezései, valamint a szerződéskötéskor a pénzügyi intézmény által a fogyasztónak adott tájékoztatás alapján kell a bíróságnak vizsgálnia, hogy az észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára felismerhető volt-e az árfolyam megváltozásának kockázata és annak hatása.

[38] Az EuB a fenti ítéleteiben kifejtette, hogy a tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. A hitelezőnek a fogyasztó számára lehetőséget kell biztosítania arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse. A tájékoztatást a szerződés megkötése előtt kellő időben kell megadni a fogyasztónak, és annak nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is.

[39] Az EuB rámutatott arra is, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 4. cikkének 2. bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésekben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének csak akkor felel meg a feltétel, ha a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatja, hogy annak a devizának az árfolyama amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem az alapján a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit is.

[40] Az EuB már a C-26/13. számú ítéletében egyértelművé tette, hogy a szerződésből ki kell tűnnie annak, hogy az árfolyamkockázat folytán a fogyasztó fizetési kötelezettsége bármilyen formában és mértékben megváltozhat. Az erre vonatkozó tájékoztatásnak világosnak kell lennie a vonatkozásban is, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával a kölcsönfelvevő olyan árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, ha az a pénznem, amelyben a jövedelmét kapja leértékelődik ahhoz a devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották.

[41] A fentiek alapján az egyedi szerződés, az ÁSZF rendelkezései, valamint a szerződéskötéskor a pénzügyi intézmény által a fogyasztónak adott tájékoztatás alapján a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára felismerhető volt-e az, hogy

- a futamidő alatt végig a svájci frank forinthez viszonyított mindenkori árfolyamának figyelembevételével számított törlesztőrészletet kell fizetnie,
- az árfolyamváltozás a felek által nem befolyásolható körülmények függvénye, melyek előre nem kiszámíthatóan bármikor – a hitel futamideje alatt is – reálisan bekövetkezhetnek,
- ez a forinthitelekhez képest rá nézve fokozott kockázattal jár, amennyiben ennek következtében a fizetési kötelezettségei bármilyen mértékben, korlátlanul – akár többszörösére is – megemelkedhetnek és
- az árfolyamváltozás kockázatát a forinthitelekénél kedvezőbb kamatmérték ellenében vállalja (Kúria 6/2013. számú és 2/2014. PJE számú határozata, EuB C-26/13. számú ítélete).

[42] Az ítélőtábla álláspontja szerint a kölcsönszerződés II. pontjából és az ÁSZF 8. pontjából a felperes számára annak ki kellett tűnnie, hogy a szerződésben rejlik valamiféle, az árfolyam változásával összefüggő kockázat, de a tájékoztatás alapján nem kellett arra a következtetésre jutnia, hogy a jelentős árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt be is következhet, valamint, hogy az árfolyamváltozás hatására a

törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, és ennek a kockázata kizárólag őt terheli.

[43] A szerződés II. pontja ugyanis csak azt rögzíti, hogy az árfolyamok változásai miatt a hátralévő tőkeösszeg és a törlesztőrészletek változhatnak, az ÁSZF 8. pontja pedig csak azt tartalmazza, hogy új referencia-árfolyam számítása esetén a hátralévő tőkeösszeg módosításra kerül, növekszik a forint leértékelődése esetén, és csökken a külföldi devizával szembeni felértékelődése esetén.

[44] Ezekből a pontokból csak annyi egyértelmű, hogy árfolyamváltozás esetén a törlesztőrészlet összege az árfolyam változása miatt változhat, és ez az árfolyam változás irányának függvényében kedvezően és kedvezőtlenül is érintheti az ügyfelet. Azzal azonban, hogy a szövegben a forint erősödésének és gyengülésének lehetősége együtt szerepel, a szerződés azt sugallja, hogy a kockázat csupán az árfolyam normál mértékű ingadozására korlátozódik.

[45] A tájékoztatás nem utal arra, hogy a Ft/CHF árfolyamának negatív irányban történő, akár jelentős megváltozására is reális esély van, amelynek bekövetkezése esetén a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedik, és ennek a kockázata kizárólag a felperest terheli. A tájékoztatás így csak lehetőségként, és nem valós veszélyként utal a forint jelentős gyengülése esetén előálló következményekre, abból nem nyilvánvaló és egyértelmű, hogy az árfolyam kedvezőtlen változása a futamidő alatt bármikor bekövetkezhet, és amiatt az adós fizetési kötelezettsége felső határ nélkül emelkedhet.

[46] Ezen felül a szerződés egyetlen rendelkezése sem tér ki arra, hogy a tőke és a törlesztőrészletek felső határ nélküli növekedését nem csak a forintnak a svájci frankhoz viszonyított leértékelődése okozhatja, hanem a deviza kamatláb változása (továbbá a két tényező együtt kumulálódva) is.

[47] A fentiek alapján az ítéltábla megállapította, hogy a szerződés nem tesz eleget az árfolyamkockázat telepítése és viselése tekintetében a világosság és érthetőség követelményének.

[48] Mindezekre tekintettel az ítéltábla megállapította, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések nem voltak világosak és érthetőek, ezért tisztességtelenségük a rPrk. 209. § (5) bekezdése alapján vizsgálható.

[49] Az árfolyamkockázat feltárása nélkül a fogyasztóra az árfolyamkockázat terhét hárító rendelkezések a fogyasztó szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megsértésével állapítják meg, mégpedig a fogyasztó hátrányára. Ezért ezek az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezések a rPtk.209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek. Ez a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi, tekintettel arra, hogy az árfolyamkockázat a kölcsönszerződésnek a főszoolgáltatással szemben teljesítendő felperesi ellenszolgáltatás mértékét alapvetően befolyásoló eleme.

[50] A keresettel érvényesített jog fennállása (érvénytelenség) elkülöníthető volt a követelés összegétől, ezért az ítéltábla a rPp. 213. §-ának (3) bekezdése alapján közbenső ítélettel megállapította a szerződés érvénytelenségét és mellőzte a felperes elsőfokú perköltség fizetésére kötelezését, míg az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása érdekében

(összegerszerűség) új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította az elsőfokú bíróságot.

[51] A folytatódó eljárásban a felperesnek meg kell jelölnie az általa alkalmazni kért jogkövetkezményt, és a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összegerszerűen is megjelölt, határozott kérelmet kell előterjesztenie, amelyhez csatolnia kell a DH2 tv. szerinti elszámolást, és amelyben figyelembe kell vennie befizetései mellett a gépkocsi értékesítéséből és a végrehajtásból befolyt teljesítéseket is.

[52] Az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kell, hogy a szerződés fő tárgyához kapcsolódó árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelensége miatt a felperes által kért vagy egyéb jogkövetkezmény alkalmazható-e. E körben figyelemmel kell lennie arra, hogy az érvénytelenségre csupán a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni. A keresetet az EuB C-118/17. számú ítéletének 53. és 54. bekezdésében, az EuB C-260/18.számú ítélet 56., 62., és 68. bekezdésében és az EuB C-260/18.számú ítéletében foglaltak alapulvételével kell elbírálnia, azaz vizsgálnia kell azt is, hogy milyen mértékű az az árfolyamkockázat, amellyel a fogyasztónak akkor is számolnia kellett, ha egyébként az árfolyamkockázat mechanizmusára a pénzügyintézet nem adott megfelelő tájékoztatást. Ezen EuB döntések és a Kúria – kötelező erővel egyébként nem rendelkező – 2019.június 20-i ajánlása segítségével kell döntenie a szerződés érvényessé nyilvánításáról és a felek közötti elszámolásról.

[53] A felek másodfokú perköltségét az ítélőtábla a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II/3. pontja és a rPp. 252. § (4) bekezdése alapján csak megállapította a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján, az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányosan, figyelembe véve azt is, hogy a másodfokú tárgyaláson csak a felperes jogi képviselője jelent meg.

Győr, 2020. február 11.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Molnár Andrea sk.
előadó bíró

Dr. Sarmon Hedvig sk.
bíró